

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту
Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

«25» 09 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи

Для студентів

Спеціальності: 0102 - Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини

Освітнього рівня: бакалаврський

Освітньої програми: 6.010203 - Здоров'я людини

Спеціалізації:

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Програма № 0542/18
 (підпис)
(прізвище, ініціали)
«   »   20 18 р.

Київ - 2018

Розробники: Мерзлікіна О.А., доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології; Савченко В.М., доктор медичних наук, професор, зав. кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології.

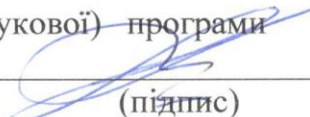
Викладачі: Мерзлікіна О.А., доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології

Протокол від 24.09.2018 р. № 2

Завідувач кафедри (В.М.Савченко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) («227 Фізична терапія, ерготерапія») 21.09.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) (М.Ф. Хорошуха)
(підпис)

Робочу програму перевірено
_____.____.2018 р.

Заступник директора/декана (О.С. Комоцька)
(підпис)

Пролонговано :

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (______). «__» 20__ р., протокол №_____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	7 /210	
Курс	4	
Семестр	7, 8	
Кількість модулів	6	
Обсяг кредитів	7	
Обсяг годин, в тому числі:	210	
Аудиторні	108	
Модульний контроль		
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	60	
Форма семестрового контролю	залік, екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета — формування професійних знань, вмінь та навичок з фізичної реабілітації при травмах і захворюваннях нервової системи.

Завдання:

1. Сформувати здатність визначити ефективні підходи до вибору необхідної методики застосування фізичних вправ з лікувальним призначенням, усвідомлювати особливості використання засобів фізичної реабілітації при різних захворюваннях і травмах.

2. Сформувати здатність виконувати класичний та спортивний масаж, знати форми, різні види та класифікацію класичного та спортивного масажу.

3. Сформувати здатність дотримуватись визначеного алгоритму дій під час виконання лікувальної гімнастики з урахуванням патології, діагнозу, періоду та перебігу захворювання.

4. Надати знання про основні види травм і захворювань нервової системи, основні патологічні процеси при травмах і захворюваннях нервової системи, їх клінічну картину.

5. Надати знання та сформувати навички застосування фізикальних, мануальних та інструментальних методів дослідження при травмах і захворюваннях нервової системи, оцінювання результатів обстеження.

6. Описати теоретичні і методологічні основи застосування засобів та методів фізичної реабілітації / терапії для відновлення здоров'я і працездатності осіб з травмами і захворюваннями нервової системи.

7. Надати знання та сформувати навички складання індивідуальних програм фізичної реабілітації з застосуванням різноманітних засобів фізичної терапії на всіх етапах реабілітації (стаціонарному, амбулаторно-поліклінічному у санаторному) при травмах і захворюваннях нервової системи.

8. Надати знання та сформувати навички здійснювати динамічне спостереження, моніторинг стану здоров'я під час виконання програм фізичної реабілітації / терапії, оцінювати їх результати у осіб з травмами і захворюваннями нервової системи.

3. Результати навчання за дисципліною

1. Набути здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати у команді.

2. Набути здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку, спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію.

3. Вміти використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання про будову та функції організму людини в цілому та його окремих органів й систем органів, знання про хімічні основи життєдіяльності організму людини, їх зміни під час м'язової діяльності, про функції організму людини та механізми гомеостазу, про основні фактори навколишнього середовища, що впливають на здоров'я людини.

4. Вміти встановлювати реабілітаційний діагноз, проводити обстеження пацієнтів та визначати засоби фізичної реабілітації при різних захворюваннях і травмах. Вміти визначати перспективні шляхи використання засобів фізичної реабілітації, програмувати заняття з фізичної реабілітації, розробляти та обґрунтовувати програми фізичної реабілітації при різних нозологіях в залежності від віку, статі, особливостей протікання захворювання, фізичної підготовленості.

5. Вміти визначити ефективні підходи до вибору необхідної методики застосування фізичних вправ з лікувальним призначенням, усвідомлювати особливості використання засобів фізичної реабілітації при різних захворюваннях і травмах.

6. Вміти продемонструвати знання й уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо, уміння вносити рекомендації до введення нових чи зміни існуючих вимог до якості.

7. Вміти продемонструвати знання та вміння застосовувати сучасні методи визначення індивідуального та громадського здоров'я, знання особистісних та соціальних засад збереження та зміцнення індивідуального здоров'я.

8. Здатність продемонструвати знання про використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження та зміцнення здоров'я.

9. Знати і вміти застосовувати принципи програмування занять фізичною реабілітацією та уміння програмувати заняття з фізичної реабілітації.

10. Знати і вміти застосовувати поняття «реабілітація», «види реабілітації» та «комплексна терапія», знання клініко-фізіологічної дії фізичних вправ на організм людини.

11. Знати і вміти дотримуватись визначеного алгоритму дій під час виконання лікувальної гімнастики з урахуванням патології, діагнозу, періоду та перебігу захворювання.

12. Вміти використовувати знання про технології оцінювання рівня рухової активності людини.

13. Вміти застосувати знання про причини та ознаки травмування під час рухової активності, знання характеристики травматичного шоку, його перебігу, основних ознак, видів та ознак переломів кісток. Уміння здійснювати транспортну іммобілізацію при ушкодженні кісток. Володіння методикою долікарської допомоги під час травм шиї, хребта, грудної клітини, кінцівок.

14. Вміти розробляти та застосовувати пацієнт-центричний план з пацієнтом, членами мультидисциплінарної команди, та іншими залученими сторонами: інтегрувати потреби та побажання пацієнта/клієнта до усіх аспектів планування; ідентифікувати пріоритетні заняттєві проблеми і можливі заняттєві цілі клієнта; аналізувати фізичні, культурні, соціальні, і інституціональні середовищні фактори, що впливають заняттєву активність та участь; аналізувати та пропонувати варіанти підвищення інклюзивності та доступності клієнтського довкілля; розробляти реалістичні, вимірні, зрозумілі, та цілеспрямовані результати, погоджені з цінностями і життєві цілями особи; планувати необхідне надання послуг, зважаючи на обмеження та потрібного сервісного постачання, яке вважає обмежує ліміти або обмеження закладу надання допомоги; надсилати до додаткових послуг при и необхідності.

15. Знати основні види травм і захворювань нервової системи, основні патологічні процеси при травмах і захворюваннях нервової системи, їх клінічну картину.

16. Знати фізикальні, мануальні та інструментальні методи дослідження при травмах і захворюваннях нервової системи, вміти проводити обстеження осіб з травмами і захворюваннями нервової системи, оцінювати результати обстеження.

17. Знати теоретичні і методологічні основи раціонального застосування засобів та методів фізичної реабілітації / терапії для успішного відновлення здоров'я і працездатності осіб з травмами і захворюваннями нервової системи.

18. Вміти складати програми фізичної реабілітації / терапії при різноманітних травмах і захворюваннях нервової системи. Знати та давати рекомендації щодо рухового режиму, використанню засобів фізичної реабілітації на стаціонарному, амбулаторно-поліклінічному й санаторному етапах реабілітації при травмах і захворюваннях нервової системи.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної (заочної) форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Будова, фізіологія і патологія нервової системи. Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи							
Тема 1. Будова нервової системи людини.	2	2					
Тема 2. Класифікація та значення нервової системи людини.	2	2					
Тема 3. Особливості іннервації у нервової системи людини.	2	2					
Тема 4. Характеристика порушень функцій нервової системи людини.	2			2			
Тема 5. Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи	2			2			
Тема 6. Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи	2			2			
Тема 7. Загальні основи фізичної реабілітації при патології нервової системи.	2			2			
Тема 8. Клініко – фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.	2			2			
Тема 9. Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи	2			2			
Фізіологія і патологія нервової системи.	5						5
Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи	5						5
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 2. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи							
Тема 10. Характеристика захворювань і травм центральної нервової системи.	2	2					
Тема 11. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами центральної	2	2					

нервової системи.							
Тема 12. Характеристика захворювань і травм периферичної нервової системи.	2	2					
Тема 13. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи.	2			2			
Тема 14. Інсульт. Види інсульту. Ішемічний інсульт.	2			2			
Тема 15. Фізична реабілітація хворих на при ішемічному інсульті.	2			2			
Тема 16. Інсульт. Види інсульту. Геморагічний інсульт.	2			2			
Тема 17. Особливості фізичної реабілітації хворих при геморагічному інсульті залежно від періоду.	2			2			
Тема 18. Діагностика дисфункцій при інсультах	2			2			
Характеристика захворювань і травм центральної і периферичної нервової системи. Інсульти.	5						5
Особливості фізичної реабілітації хворих при інсульті	5						5
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при травмах центральної нервової системи							
Тема 19. Поняття про травми центральної нервової системи.	2	2					
Тема 20. Поняття та види черепно-мозкових травм.	2	2					
Тема 21. Особливості фізичної реабілітації хворих при черепно-мозкових травмах.	2	2					
Тема 22. Діагностика дисфункцій при травмах головного мозку	2			2			
Тема 23. Травми спинного мозку.	2			2			
Тема 24. Клінічні прояви та класифікація порушень при травмах спинного мозку	2			2			
Тема 25. Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта	2			2			
Тема 26. Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у грудному та поперековому відділах хребта	2			2			
Тема 27. Діагностика дисфункцій при травмах спинного мозку	2			2			

Травми центральної нервової системи (головного і спинного мозку).	5						5
Особливості фізичної реабілітації при черепно-мозкових травмах і травмах спинного мозку.	5						5
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при захворюваннях головного мозку							
Тема 28. Дитячий церебральний параліч (ДЦП).	2	2					
Тема 29. Фізична реабілітація хворих на дитячий церебральний параліч	2	2					
Тема 30. Неврози.	2	2					
Тема 31. Фізична реабілітація при неврозах.	2			2			
Тема 32. Фізична реабілітація при розсіяному склерозі.	2			2			
Тема 33. Фізична реабілітація при запальних захворюваннях головного мозку	2			2			
Тема 34. Фізична реабілітація при хворобі Паркінсона	2			2			
Тема 35. Фізична реабілітація при поліомієліті	2			2			
Тема 36. Фізична реабілітація при нейроциркуляторній дистонії	2			2			
Основні захворювання головного мозку	5						5
Фізична реабілітація при запальних захворюваннях головного мозку	5						5
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 5. Фізична реабілітація при дегенеративно-дистофічних ураженнях хребта							
Тема 37. Характеристика захворювань, що обумовлені дегенеративно-дистофічними ураженнями хребта	2	2					
Тема 38. Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами.	2	2					
Тема 39. Особливості фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами.	2	2					
Тема 40. Фізична реабілітація при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта.	2			2			
Тема 41. Особливості фізичної реабілітації з цервікалгією	2			2			
Тема 42. Особливості фізичної реабілітації з торакалгією	2			2			

Тема 43. Особливості фізичної реабілітації з люмбалгією.	2			2			
Тема 44. Фізична реабілітація при плекситі.	2			2			
Тема 45. Фізична реабілітація при міофасціальному больовому синдромі	2			2			
Дегенеративно-дистофічні ураження хребта	5						5
Особливості фізичної реабілітації при дегенеративно-дистофічних ураженнях хребта	5						5
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
Змістовий модуль 6. Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів							
Тема 46. Невропатії.	2	2					
Тема 47. Особливості фізичної реабілітації при невриті лицьового нерва.	2	2					
Тема 48. Особливості фізичної реабілітації при невриті трійничного нерва.	2	2					
Тема 49. Особливості фізичної реабілітації при невриті променевого нерва.	2			2			
Тема 50. Особливості фізичної реабілітації при невриті ліктьового нерва.	2			2			
Тема 51. Особливості фізичної реабілітації при невриті серединного нерва.	2			2			
Тема 52. Особливості фізичної реабілітації при невриті сідничного нерву (ішіасі)	2			2			
Тема 53. Особливості фізичної реабілітації при невриті великогомілкового нерву	2			2			
Тема 54. Особливості фізичної реабілітації при невриті малогомілкового нерву	2			2			
Захворювання периферичних нервів.	3						3
Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів.	7						7
Модульний контроль	2						
Разом	30	6		12			10
УСЬОГО	180	36		72			60

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Будова, фізіологія і патологія нервової системи.

Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи

Лекція 1. Будова нервової системи людини.

Основні питання / ключові слова: Будова нервової системи людини.

Відділи головного мозку та їх функції. Будова спинного мозку та його функції.

Лекція 2. Класифікація та значення нервової системи людини.

Основні питання / ключові слова: Класифікація нервової системи. Значення нервової системи у житті людини. Симпатична та парасимпатична нервова система.

Лекція 3. Особливості іннервації у нервової системи людини.

Основні питання / ключові слова: Проведення нервового імпульсу. Синапс. Калієво-натрієвий насос.

Практичне заняття 1. Характеристика порушень функцій нервової системи людини.

Основні питання / ключові слова: Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи. Порушення чутливості, вищої нервової діяльності, психічні та вегетативно-трофічні.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник / Г. І. Коляденко. - Київ : Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія : підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.] ; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид., випр. - Київ : Медицина, 2015. - 639 с.

3. Бадалян Л.А. Невропатологія [Текст] : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л. О. Бадалян. - 6-е изд., стереотип. - Москва : Академия, 2009. - 400 с.

4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

5. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

Практичне заняття 2. Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи

Основні питання / ключові слова: Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах ЦНС. Спастичний параліч, його клінічні прояви.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник / Г. І. Коляденко. - Київ : Либідь, 2001. - 384 с.

2. Неврологія : підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.] ; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид., випр. - Київ : Медицина, 2015. - 639 с.

3. Бадалян Л.А. Невропатологія [Текст] : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л. О. Бадалян. - 6-е изд., стереотип. - Москва : Академия, 2009. - 400 с.

4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

5. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

Практичне заняття 3. Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи

Основні питання / ключові слова: Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи. В'ялий параліч параліч, його клінічні прояви.

Рекомендована література:

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник / Г. І. Коляденко. - Київ : Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія : підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.] ; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид., випр. - Київ : Медицина, 2015. - 639 с.
3. Бадалян Л.А. Невропатологія [Текст] : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л. О. Бадалян. - 6-е изд., стереотип. - Москва : Академия, 2009. - 400 с.
4. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
5. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

Практичне заняття 4. Загальні основи фізичної реабілітації при патології нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Мета, завдання фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи. Характеристика засобів і методів фізичної реабілітації, що застосовують при захворюваннях і травмах нервової системи.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 5. Клініко – фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою фізичних вправ, лікувального масажу, фізіотерапії. Механотерапії і працетерапії при захворюваннях і травмах нервової системи.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 6. Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи

Основні питання / ключові слова: Основні реабілітаційні заходи, які застосовують при захворюваннях і травмах нервової системи. Методичні вказівки до застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Змістовий модуль 2. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи

Лекція 4. Характеристика захворювань і травм центральної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Захворювання і травми центральної нервової системи (інсульт, ДЦП, менінгіт, поліомієліт і т.ін). Їх етіологія, патогенез. Клініка та симптоматика захворювання і травм центральної нервової системи.

Лекція 5. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами центральної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації хворих із захворюваннями і травмами центральної нервової системи. Методика застосування засобів і методів фізичної реабілітації хворих із захворюваннями і травмами центральної нервової системи.

Лекція 6. Характеристика захворювань і травм периферичної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Захворювання і травми периферичної нервової системи (невропатія, радікулопатія тощо). Їх етіологія, патогенез. Клініка та симптоматика захворювання і травм периферичної нервової системи.

Практичне заняття 7. Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи. Методика застосування засобів і методів фізичної реабілітації хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 8. Інсульт. Види інсульту. Ішемічний інсульт.

Основні питання / ключові слова: Визначення інсульту. Види інсультів. Ішемічний інсульт. Етіологія, патогенез, клінічне протікання та симптоматика ішемічного інсульту. Характеристика порушень, що виникають при ішемічному інсульті.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.

7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.

Практичне заняття 9. Фізична реабілітація хворих на при ішемічному інсульті.

Основні питання / ключові слова: Особливості фізичної реабілітації при ішемічному інсульті: мета і завдання. Застосування засобів і методів фізичної реабілітації при ішемічному інсульті за періодами та руховими режимами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.

7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.

Практичне заняття 10. Інсульт. Види інсульту. Геморагічний інсульт.

Основні питання / ключові слова: Визначення інсульту. Види інсультів. Геморагічний інсульт. Етіологія, патогенез, клінічне протікання та симптоматика геморагічного інсульту. Характеристика порушень, що виникають при геморагічному інсульті.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.

7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.

Практичне заняття 11. Особливості фізичної реабілітації хворих при геморагічному інсульті. Залежно від періоду.

Основні питання / ключові слова: Особливості фізичної реабілітації при геморагічному інсульті: мета і завдання. Застосування засобів і методів фізичної реабілітації при геморагічному інсульті за періодами та руховими режимами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.

7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.

Практичне заняття 12. Діагностика дисфункцій при інсультах

Основні питання / ключові слова: Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при інсультах. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.

7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.

8. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубєва, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.

Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при травмах центральної нервової системи

Лекція 7. Поняття про травми центральної нервової системи.

Основні питання / ключові слова: Характеристика травм центральної нервової системи. Її різновиди, етіологія, патогенез.

Лекція 8. Поняття та види черепно-мозкових травм.

Основні питання / ключові слова: Травми головного мозку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку.

Лекція 9. Особливості фізичної реабілітації хворих при черепно-мозкових травмах.

Основні питання / ключові слова: Фізична реабілітація при травмах головного мозку за періодами і руховими режимами.

Практичне заняття 13. Діагностика дисфункцій при травмах головного мозку.

Основні питання / ключові слова: Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах головного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.

7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Практичне заняття 14. Травми спинного мозку.

Основні питання / ключові слова: Травми спинного мозку. Їх різновиди (струс, забій, стискання тощо). Етіологія, патогенез травм спинного мозку.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Практичне заняття 15. Клінічні прояви та класифікація порушень при травмах спинного мозку

Основні питання / ключові слова: Клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку. Характеристика періодів клінічного перебігу травматичної хвороби при ушкодженнях хребта і спинного мозку.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Практичне заняття 16. Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта

Основні питання / ключові слова: Фізична реабілітація у лікарняному та післялікарняному періодах реабілітації при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта. Особливості іммобілізації та лікування.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Практичне заняття 17. Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у грудному та поперековому відділах хребта

Основні питання / ключові слова: Фізична реабілітація у лікарняному та післялікарняному періодах реабілітації при травмах спинного мозку у грудному та поперековому відділах хребта. Особливості іммобілізації та лікування.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Практичне заняття 18. Діагностика дисфункцій при травмах спинного мозку

Основні питання / ключові слова: Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах спинного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
7. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.

Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при захворюваннях головного мозку

Лекція 10. Дитячий церебральний параліч (ДЦП).

Основні питання / ключові слова: Визначення дитячого церебрального паралічу. Етіологія, патогенез, клінічні форми ДЦП.

Лекція 11. Фізична реабілітація хворих на дитячий церебральний параліч

Основні питання / ключові слова: Мета, завдання та періоди реабілітації при ДЦП. Періоди реабілітації при ДЦП. Засоби і методи реабілітації при ДЦП.

Лекція 12. Неврози.

Основні питання / ключові слова: Неврози. Види неврозів. Особливості клінічного перебігу. Завдання реабілітації.

Практичне заняття 19. Фізична реабілітація при неврозах.

Основні питання / ключові слова: Особливості фізичної реабілітації при неврастенії. Особливості фізичної реабілітації при істерії. Особливості фізичної реабілітації при неврозі нав'язливих станів.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. –

К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 20. Фізична реабілітація при розсіяному склерозі.

Основні питання / ключові слова: Розсіяний склероз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при розсіяному склерозі.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 21. Фізична реабілітація запальних захворювань головного мозку.

Основні питання / ключові слова: Менінгіт. Енцефаліт. Етіологія, патогенез, клінічні протікання та симптоматика. Особливості фізичної реабілітації при запальних захворюваннях головного мозку.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 22. Фізична реабілітація при хворобі Паркінсона

Основні питання / ключові слова: Хвороба Паркінсона. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації хворобі Паркінсона.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи:

навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 23. Фізична реабілітація при поліомієліті

Основні питання / ключові слова: Поліомієліт. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при поліомієліті.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 24. Фізична реабілітація при нейроциркуляторній дистонії

Основні питання / ключові слова: Нейроциркуляторна дистонія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при нейроциркуляторній дистонії.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Змістовий модуль 5. Фізична реабілітація при дегенеративно-дистофічних ураженнях хребта

Лекція 13. Характеристика захворювань, що обумовлені дегенеративно-дистофічними ураженнями хребта

Основні питання / ключові слова: Характеристика захворювань, що обумовлені дегенеративно-дистофічними ураженнями хребта.

Лекція 14. Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами.

Основні питання / ключові слова: Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами.

Лекція 15. Особливості фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами.

Основні питання / ключові слова: Особливості фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами. Основні засоби і методи фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами.

Практичне заняття 25. Фізична реабілітація при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта.

Основні питання / ключові слова: Радикулопатії. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта за періодами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Практичне заняття 26. Особливості фізичної реабілітації з цервікалією

Основні питання / ключові слова: Цервікалія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при цервікалії за періодами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Практичне заняття 27. Особливості фізичної реабілітації з торакалгією
Основні питання / ключові слова: Торакалгія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при торакалгії за періодами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Практичне заняття 28. Особливості фізичної реабілітації з люмбалгією.
Основні питання / ключові слова: Люмбалгія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при люмбалгії за періодами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Практичне заняття 29. Фізична реабілітація при плекситі.

Основні питання / ключові слова: Плексит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при плекситі за періодами.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Практичне заняття 30. Фізична реабілітація при міофасціальному больовому синдромі.

Основні питання / ключові слова: Міофасціальний больовий синдром. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при міофасціальному больовому синдромі.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.
6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.

Змістовий модуль 6. Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів

Лекція 16. Невропатії.

Види невропатій. Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика невропатій.

Лекція 17. Особливості фізичної реабілітації при невриті лицьового нерва.

Основні питання / ключові слова: Неврит лицьового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті лицьового нерва.

Лекція 18. Особливості фізичної реабілітації при невриті трійничного нерва.

Основні питання / ключові слова: Неврит трійничного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті трійничного нерва.

Практичне заняття 31. Особливості фізичної реабілітації при невриті променевого нерва.

Основні питання / ключові слова: Неврит променевого нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті променевого нерва.

Рекомендована література:

Практичне заняття 32. Особливості фізичної реабілітації при невриті ліктьового нерва.

Основні питання / ключові слова: Неврит ліктьового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті ліктьового нерва.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии и нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 33. Особливості фізичної реабілітації при невриті серединного нерва.

Основні питання / ключові слова: Неврит серединного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті серединного нерва.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 34. Особливості фізичної реабілітації при невриті сідничного нерву (ішіасі)

Основні питання / ключові слова: Неврит сідничного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті сідничного нерва.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 35. Особливості фізичної реабілітації при невриті великогомілкового нерву.

Основні питання / ключові слова: Неврит великогомілкового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті великогомілкового нерва.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.

2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.

3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.

5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Практичне заняття 36. Особливості фізичної реабілітації при невриті малогомілкового нерву.

Основні питання / ключові слова: Неврит малогомілкового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті малогомілкового нерва.

Рекомендована література:

1. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
2. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
3. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шапаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
5. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Відвідування семінарських													
Відвідування практичних занять	1	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Робота на семінарському занятті													
Робота на практичному занятті	10	6	60	6	60	6	60	6	60	6	60	6	60
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)													
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ													
Разом			99		99		99		99		99		99
Максимальна кількість балів : 594													
Розрахунок коефіцієнта : $594 / 100 = 5,94$													

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Будова, фізіологія і патологія нервової системи. Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи		
Фізіологія і патологія нервової системи. Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи.	Поточний	5
Змістовий модуль 2. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи		
Характеристика захворювань і травм центральної і периферичної нервової системи. Інсульти. Особливості фізичної реабілітації хворих при інсульті.	Поточний	5
Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при травмах центральної нервової системи		
Травми центральної нервової системи (головного і спинного мозку). Особливості фізичної реабілітації при черепно-мозкових травмах і травмах спинного мозку.	Поточний	5
Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при захворюваннях головного мозку		
Основні захворювання головного мозку. Фізична реабілітація при запальних захворюваннях головного мозку.	Поточний	5
Змістовий модуль 5. Фізична реабілітація при дегенеративно-дистофічних ураженнях хребта		
Дегенеративно-дистофічні ураження хребта. Особливості фізичної реабілітації при дегенеративно-дистофічних ураженнях хребта.	Поточний	5
Змістовий модуль 6. Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів		
Захворювання периферичних нервів. Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів.	Поточний	5
Всього: 60 годин		30

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — модульне письмове тестування.

Критерії оцінювання модульного письмове тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	24 - 25
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	21 - 23
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	18 – 20
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	13 – 17
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	10 -13
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6 – 9
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — залік, екзамен.

Умови допуску до екзамену — 35 і більше балів.

Критерії оцінювання підсумкового письмового тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	36 – 40
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	31 – 35
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	21 – 30
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	16-20
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють</i>	11-15

Оцінка	Кількість балів
<i>мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6-10
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Перелік питань на залік

1. Будова нервової системи людини. Відділи головного мозку та їх функції.
2. Будова нервової системи людини. Спинний мозок та його функції.
3. Функціональна класифікація нервової системи. Значення нервової системи у житті людини.
4. Будова і функція симпатичної нервової системи.
5. Будова і функція парасимпатичної нервової системи
6. Механізми проведення нервового імпульсу. Синапс. Калієво-натрієвий насос.
7. Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи.
8. Порушення чутливості при захворюваннях і травмах нервової системи.
9. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи. Спастичний параліч, його клінічні прояви.
10. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи. В'ялий параліч, його клінічні прояви.
11. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах нервової системи.
Мета, завдання.
12. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах нервової системи.
Характеристика засобів і методів.
13. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою фізичних вправ при захворюваннях і травмах нервової системи.
14. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою лікувального масажу при захворюваннях і травмах нервової системи.
15. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою фізіотерапії при захворюваннях і травмах нервової системи.
16. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою механотерапії і працетерапії при захворюваннях і травмах нервової системи.
17. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.
18. Види захворювань і травм центральної нервової системи. Їх етіологія, патогенез.

19. Клініка та симптоматика захворювань і травм центральної нервової системи.
20. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах центральної нервової системи.
21. Особливості (методика) застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах центральної нервової системи.
22. Види захворювань і травм периферичної нервової системи (невропатія, радікулопатія тощо). Їх етіологія, патогенез.
23. Клініка та симптоматика захворювань і травм периферичної нервової системи.
24. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
25. Особливості (методика) застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
26. Інсульт. Визначення. Види інсультів. Ішемічний інсульт. Етіологія, патогенез.
27. Клінічне протікання та симптоматика ішемічного інсульту. Характеристика порушень, що виникають при ішемічному інсульті.
28. Фізична реабілітація при ішемічному інсульті: мета і завдання, засоби фізичної терапії.
29. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при ішемічному інсульті за періодами та руховими режимами.
30. Геморагічний інсульт. Етіологія, патогенез, клінічне протікання та симптоматика геморагічного інсульту.
31. Характеристика порушень, що виникають при геморагічному інсульті.
32. Фізична реабілітація при геморагічному інсульті: мета і завдання, засоби фізичної реабілітації.
33. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при геморагічному інсульті за періодами та руховими режимами.
34. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при інсультах. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
35. Травми центральної нервової системи. Види. Етіологія, патогенез.
36. Травми головного мозку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку.
37. Фізична реабілітація при травмах головного мозку за періодами і руховими режимами.
38. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах головного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
39. Травми спинного мозку. Види. Етіологія, патогенез травм спинного мозку.
40. Клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку. Характеристика періодів клінічного перебігу травматичної хвороби при ушкодженнях хребта і спинного мозку.

41. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
42. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта у післялікарняному періоді.
43. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у грудному відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
44. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у грудному відділі хребта у післялікарняний період.
45. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у поперековому відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
46. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у поперековому відділі хребта у післялікарняний період.
47. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах спинного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

Перелік питань на іспит

1. Будова нервової системи людини. Відділи головного мозку та їх функції.
2. Будова нервової системи людини. Спинний мозок та його функції.
3. Функціональна класифікація нервової системи. Значення нервової системи у житті людини.
4. Будова і функція симпатичної нервової системи.
5. Будова і функція парасимпатичної нервової системи
6. Механізми проведення нервового імпульсу. Синапс. Калієво-натрієвий насос.
7. Рухові порушення при захворюваннях і травмах нервової системи.
8. Порушення чутливості при захворюваннях і травмах нервової системи.
9. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи. Спастичний параліч, його клінічні прояви.
10. Характеристика порушень, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи. В'ялий параліч, його клінічні прояви.
11. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах нервової системи. Мета, завдання.
12. Фізична реабілітація при захворюваннях і травмах нервової системи. Характеристика засобів і методів.
13. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою фізичних вправ при захворюваннях і травмах нервової системи.
14. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою лікувального масажу при захворюваннях і травмах нервової системи.
15. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою фізіотерапії при захворюваннях і травмах нервової системи.
16. Обґрунтування застосування з відновлювальною і профілактичною метою механотерапії і працетерапії при захворюваннях і травмах нервової системи.

17. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи.
18. Види захворювань і травм центральної нервової системи. Їх етіологія, патогенез.
19. Клініка та симптоматика захворювань і травм центральної нервової системи.
20. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах центральної нервової системи.
21. Особливості (методика) застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах центральної нервової системи.
22. Види захворювань і травм периферичної нервової системи (невропатія, радікулопатія тощо). Їх етіологія, патогенез.
23. Клініка та симптоматика захворювань і травм периферичної нервової системи.
24. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
25. Особливості (методика) застосування засобів і методів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи.
26. Інсульт. Визначення. Види інсультів. Ішемічний інсульт. Етіологія, патогенез.
27. Клінічне протікання та симптоматика ішемічного інсульту. Характеристика порушень, що виникають при ішемічному інсульті.
28. Фізична реабілітація при ішемічному інсульті: мета і завдання, засоби фізичної терапії.
29. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при ішемічному інсульті за періодами та руховими режимами.
30. Геморагічний інсульт. Етіологія, патогенез, клінічне протікання та симптоматика геморагічного інсульту.
31. Характеристика порушень, що виникають при геморагічному інсульті.
32. Фізична реабілітація при геморагічному інсульті: мета і завдання, засоби фізичної реабілітації.
33. Особливості застосування засобів і методів фізичної реабілітації при геморагічному інсульті за періодами та руховими режимами.
34. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при інсультах. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
35. Травми центральної нервової системи. Види. Етіологія, патогенез.
36. Травми головного мозку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку.
37. Фізична реабілітація при травмах головного мозку за періодами і руховими режимами.
38. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах головного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.

39. Травми спинного мозку. Види. Етіологія, патогенез травм спинного мозку.
40. Клінічні прояви та симптоматика травм головного мозку. Характеристика періодів клінічного перебігу травматичної хвороби при ушкодженнях хребта і спинного мозку.
41. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
42. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта у післялікарняному періоді.
43. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у грудному відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
44. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у грудному відділі хребта у післялікарняний період.
45. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у поперековому відділі хребта у лікарняний період. Особливості іммобілізації.
46. Фізична реабілітація при травмах спинного мозку у поперековому відділі хребта у післялікарняний період.
47. Визначення ступеня порушень рухових та інших дисфункцій при травмах спинного мозку. Використання оціночних шкал, рухових тестів.
48. Дитячий церебральний параліч. Визначення. Етіологія, патогенез, клінічні форми.
49. Фізична реабілітація при дитячому церебральному паралічі. Мета, завдання. Періоди реабілітації.
50. Засоби і методи фізичної реабілітації при дитячому церебральному паралічі.
51. Неврози. Види неврозів. Особливості клінічного перебігу. Мета і завдання фізичної реабілітації.
52. Особливості фізичної реабілітації при неврастенії.
53. Особливості фізичної реабілітації при істерії.
54. Особливості фізичної реабілітації при неврозі нав'язливих станів.
55. Розсіяний склероз. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при розсіяному склерозі
56. Запальні захворювання головного мозку. Енцефаліт. Етіологія, патогенез, клінічні протікання та симптоматика. Особливості фізичної реабілітації.
57. Запальні захворювання головного мозку. Менінгіт. Етіологія, патогенез, клінічні протікання та симптоматика. Особливості фізичної реабілітації.
58. Хвороба Паркінсона. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації хворобі Паркінсона.
59. Поліомієліт. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при поліомієліті.
60. Нейроциркуляторна дистонія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Особливості фізичної реабілітації при нейроциркуляторній дистонії.

61. Дегенеративно-дистрофічні ураження хребта. Види. Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами.
62. Засоби і методи фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами. Особливості їх застосування.
63. Радикулопатії. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта за періодами.
64. Цервікалгія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при цервікалгії за періодами.
65. Торакалгія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при торакалгії за періодами.
66. Люмбалгія. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при люмбалгії за періодами.
67. Плексит. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при плекситі за періодами.
68. Міофасціальний больовий синдром. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при міофасціальному больовому синдромі.
69. Неврит лицьового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті лицьового нерву.
70. Неврит трійничного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті трійничного нерва.
71. Неврит променевого нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті променевого нерва.
72. Неврит ліктьового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті ліктьового нерва.
73. Неврит серединного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті серединного нерва.
74. Неврит сідничного нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті сідничного нерва.
75. Неврит великогомілкового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті великогомілкового нерва.
76. Неврит малогомілкового нерва. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Фізична реабілітація при невриті малогомілкового нерва.

6.6 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	90-100
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	82-89
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	75-81
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	69-74
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	60-68
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	35-59
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-34

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 180 год.: лекції - 36 год., практ. заняття - 72 год., самостійна робота - 60 год., модульн. контроль - 12 год., залік - 2 год, екзамен - 2.

Модулі	ЗМ 1. Будова, фізіологія і патологія нервової системи. Основи фізичної реабілітації при патології нервової системи (99 балів)					
Лекції	1		2		3	
Теми лекцій	Будова нервової системи людини.		Класифікація та значення нервової системи людини.		Особливості іннервації у нервовій системі людини.	
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1	
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6
Теми практичних занять	Характеристика порушень функцій нервової системи людини	Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах центральної нервової системи	Порушення, що виникають при захворюваннях і травмах периферичної нервової системи	Загальні основи фізичної реабілітації при патології нервової системи	Клініко – фізіологічне обґрунтування застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи	Методичні особливості застосування засобів фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №1 (25 балів)					
Підсум. контроль						

Модулі	ЗМ 2. Особливості фізичної реабілітації при захворюваннях і травмах нервової системи (99 балів)					
Лекції	4		5		6	
Теми лекцій	Характеристика захворювань і травм центральної нервової системи.		Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами центральної нервової системи.		Характеристика захворювань і травм периферичної нервової системи.	
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1	
Практичні заняття	7	8	9	10	11	12
Теми практичних занять	Фізична реабілітація хворих із захворюваннями і травмами периферичної нервової системи	Інсульт. Види інсульту. Ішемічний інсульт.	Фізична реабілітація хворих на при ішемічному інсульті.	Інсульт. Види інсульту. Геморагічний інсульт.	Особливості фізичної реабілітації хворих при геморагічному інсульті залежно від періоду.	Діагностика дисфункцій при інсультах
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №2 (25 балів)					
Підсум. контроль						

Модулі	ЗМ 3. Фізична реабілітація при травмах центральної нервової системи (99 балів)					
Лекції	7		8			9
Теми лекцій	Поняття про травми центральної нервової системи.		Поняття та види черепно-мозкових травм.			Особливості фізичної реабілітації хворих при черепно-мозкових травмах.
Лекції, відвід. (бали)	1		1			1
Практичні заняття	13	14	15	16	17	18
Теми практичних занять	Діагностика дисфункцій при травмах головного мозку	Травми спинного мозку	Клінічні прояви та класифікація порушень при травмах спинного мозку	Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у шийному відділі хребта	Особливості фізичної реабілітації при травмах спинного мозку у грудному та поперековому відділах хребта	Діагностика дисфункцій при травмах спинного мозку
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)					
Підсум. контроль	Залік – 2 год.					

Модулі	ЗМ 4. Фізична реабілітація при захворюваннях головного мозку (99 балів)					
Лекції	10			11		12
Теми лекцій	Дитячий церебральний параліч.			Фізична реабілітація хворих на дитячий церебральний параліч.		Неврози.
Лекції, відвід. (бали)	1			1		1
Практичні заняття	19	20	21	22	23	24
Теми практичних занять	Фізична реабілітація при неврозах	Фізична реабілітація при розсіяному склерозі	Фізична реабілітація при запальних захворюваннях головного мозку	Фізична реабілітація при хворобі Паркінсона	Фізична реабілітація при поліомієліті	Фізична реабілітація при нейроциркуляторній дистонії
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самоств. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)					
Підсум. контроль	Залік – 2 год.					

Модулі	ЗМ 5. Фізична реабілітація при дегенеративно-дистрофічних ураженнях хребта (99 балів)					
Лекції	13			14		15
Теми лекцій	Характеристика захворювань, що обумовлені дегенеративно-дистрофічними ураженнями хребта			Етіологія, патогенез, клініка та симптоматика захворювань хребта з неврологічними проявами.		Особливості фізичної реабілітації при остеохондрозі хребта з неврологічними проявами.
Лекції, відвід. (бали)	1			1		1
Практичні заняття	25	26	27	28	28	30
Теми практичних занять	Фізична реабілітація при радикулопатії у попереково-крижовому відділі хребта	Особливості фізичної реабілітації з цервікалією	Особливості фізичної реабілітації з торакалією	Особливості фізичної реабілітації з люмбалією	Фізична реабілітація при плекситі	Фізична реабілітація при міофасціальному больовому синдромі
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самоств. роб., (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)					
Підсум. контроль	Залік – 2 год.					

Модулі	ЗМ 6. Фізична реабілітація при захворюваннях периферичної нервів (99 балів)					
Лекції	16		17		18	
Теми лекцій	Невропатії.		Особливості фізичної реабілітації при невриті лицьового нерва.		Особливості фізичної реабілітації при невриті трійничного нерва.	
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1	
Практичні заняття	31	32	33	34	35	36
Теми практичних занять	Особливості фізичної реабілітації при невриті променевого нерва	Особливості фізичної реабілітації при невриті ліктьового нерва	Особливості фізичної реабілітації при невриті середнього нерва	Особливості фізичної реабілітації при невриті сідничного нерву (ішіасі)	Особливості фізичної реабілітації при невриті великогомілкового нерву	Особливості фізичної реабілітації при невриті малогомілкового нерву
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)					
Підсум. контроль	Екзамен – 2 год.					

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Коляденко Г.І. Анатомія людини : підручник / Г. І. Коляденко. - Київ : Либідь, 2001. - 384 с.
2. Неврологія : підручник для студ. вищ. мед. навч. закл. / [І. А. Григорова та ін.] ; за ред. І. А. Григорової, Л. І. Соколової. - 2-ге вид., випр. - Київ : Медицина, 2015. - 639 с.
3. Воронін Д. М. Фізична реабілітація при захворюваннях нервової системи: навч. посіб. / Воронін Д. М., Павлюк Є. О. – Хмельницький, ХНУ, 2011. – 143 с.
4. Марченко О.К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервової системи: Навчальний посібник. – К. Олімпійська література, 2006. – 196 с.
5. Мухін В. М. Фізична реабілітація : підручник для ВУЗів / В. М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
6. Бандуріна К. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах спеціальної школи : метод. рек. / К. Бандуріна. – Запоріжжя: [Вид-во Класичного приватного ун-ту], 2009. – 102 с.
7. Гордон Н. Инсульт и двигательная активность / Н. Гордон. – Киев: Олимп. литература, 1999. – 128 с.
8. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації : навч. посіб. / Т. Бойчук, М. Голубева, О. Левандовський [та ін.]. – Львів : ЗУКЦ, 2010. – 240 с.
9. Кадыков А. С. Реабилитация неврологических больных / А. С. Кадыков, Л. А. Черникова, Н. Шахпаронова. – М. : МЕДпресс-информ, 2008. – 560 с.
10. Коган О.Г., Найдин В.Л. Медицинская реабилитация в неврологии нейрохирургии. – М.: 1988. – 286 с.

Додаткові

1. Бадалян Л.А. Невропатология [Текст] : учебник для студ. высш. учеб. заведений / Л. О. Бадалян. - 6-е изд., стереотип. - Москва : Академия, 2009. - 400 с.
2. Баришок Т. Фізична реабілітація дітей з церебральним паралічем в умовах сім'ї : [метод. рек.] / Баришок Тетяна. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 74 с.
3. Білянський О.Ю. Методика фізичної реабілітації осіб другого зрілого віку після мозкового ішемічного інсульту: метод. посіб. / Білянський О. Ю., Куц О. С. – Дрогобич : Відродження, 2007. – 137 с.
4. Воронін Д. М. Іпотерапія в системі реабілітації дітей з подвійною геміплегією: метод. вказівки / Д. М. Воронін, В. М. Трач. – Львів : [Ромус-поліграф], 2009. – 43 с.
5. Демчук С. Соціальна інтеграція та реабілітація неповносправних школярів із церебральним паралічем засобами фізичного виховання / Світлана Демчук, Олександр Куц. – Львів : [Укр. технології], 2003. – 147 с.

6. Дривотинов Б. В. Физическая реабилитация при неврологических проявлениях остеохондроза позвоночника: учеб. пособие / Б. В. Дривотинов, Т. Д. Полякова, М. Д. Панкова. – Минск: БГУФК, 2005. – 211 с.
7. Зінов'єв О. О. Засоби і методи фізичної реабілітації при захворюваннях дитячим церебральним паралічем в ранньому дитячому віці : метод. рек. / Зінов'єв О. О., Зінов'єва К. О. – Львів : [б. в.], 2001. – 94 с.
8. Козьявкин В. И. Детские церебральные параличи. Медико-психологические проблемы : [монография] / Козьявкин В. И., Шестопалова Л. Ф., Подкорытов В. С. – Львів : Укр. технології, 1999. – 142 с.
9. Крук Б. Нові технології фізичної реабілітації неповносправних осіб з хребетно-спинномозковою травмою шийного відділу : [метод. посіб.] / Богдан Крук, Олександр Куц. – Львів: [Укр. технології], 2006. – 135 с.
10. Бирюков А.А. Лечебный массаж. - К.: Олимпийская литература, 1995. – 200 с.
11. Карепов Г.В. ЛФК и физиотерапия в системе реабилитации больных травматической болезнью спинного мозга. – К.: Здоровья, 1991. – 184 с.
12. Физическая реабилитация: учебник / под общ. ред. проф. С. Н. Попова]. – Изд. 3-е. – Ростов н/Д.: Феникс, 2005. – 608 с.
13. Кочесов В.А. Основы интенсивной реабилитации. Травма позвоночника и спинного мозга. – СПб: ЭЛБИ, 2005. - 128 с.
14. Медицинская реабилитация: Руководство для врачей / Под ред. В.А. Елифанова. – М.: МЕДпресс-Информ, 2005. – 328 с.
15. Фізіотерапевтичні та фізіопунктурні методи і їх практичне застосування: Навчально-методичний посібник / Самосюк І.З., Парамончик В.М., Губенко В.П. та ін. – К.: Альтерпрес, 2001. – 316 с.
16. Баладаян Л. О. Детская неврология / Л. О. Баладаян. – 3-е изд. – М.: Медицина, 1984. – 576 с.

9. Додаткові ресурси.